

SZIGLIGETI

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Hónapontaiban átvéve:
Egy évre 18 k.
Negyedévre 5 k.
Egy hónapra 2 k.
Egy évre 20 k.
Negyedévre 5 k.
Hónapontaiban szállítva:
Egy évre 24 k.
Negyedévre 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfői
ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 25. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 január 30.

A Szigligeti Társaság közgyűlése.

Vasárnap tartotta meg a Szigligeti-Társaság, Nagyvárad irodalmi társulata tisztújító közgyűlését. A közgyűlésnek kiváló jelentőségét adott az a körülmény, hogy betöltésre került a Társaság elnöki széke is, mely Rádl Odön elhunytával jutott örökségre. Ezzel a tisztikarban és a választmányban is nagyobb változások történtek.

A Társaság a múltban a nemzeti eszmék szilárd alapján állott s így vívta ki az egész közönség ragyobecstülését. Mindenkor ünnepszámba ment a Társaság egy-egy felolvasó ülése, melyeken Rádl Odön magaróptú beszédei a magyar nemzeti gondolatnak voltak szobbnél-szebb apothozisai. Valórággal misziót teljeitett a Társaság, mikor tiszavirágéleti kísérletezések közepette az irodalom örökbecsü és tiszta forrásaira irányított a figyelmet. Az új elnök és vezetőség garanciát nyujtanak arra nézve, hogy a Társaság a jövőben is multjához méltó munkása lesz ennek az iránynak, sőt erőben gyarapodva, megizmosodva, a magyar nemzeti irodalomnak a jövőben is értékes erőssége lesz.

Sas Ede elnöki beköszöntő beszéde nagyon szépen jelölte ki az utat, melyen a Társaság haladni kíván. Az új elnök maga is verbeli író, aki értékes, komoly alkotásokkal szerzett költői nevet magának s ma egyike az ország legkedveltebb íróinak. Akik mint írói és munkatársai vele a vezetés munkáját megosztják, szintén át vannak hatva a magyar nemzeti eszme jelentőségétől, mely éppen a világháboruban mutatja meg nemzetifenntartó erejét. A közönség teljes rokonzenével kíséri a Társaság újjaszervezését; az a kellemetlenkedő hang, mely gúnyosan próbálta aposztrofálni a „nemzeti szűzáró” költészetet, csak egy jelentéktelen szépséghiba maradt a közgyűlés szép jövővel biztató harmóniájában. A Társaság megértéssel nyujt teret minden fiatal írói tehetségnek az érvényesülésre; az igazi tehetségek együttes munkássága feltétlenül gyarapodását fogja jelenteni az egész irodalomnak.

Tudósításunk a közgyűlés lefolyásáról a következő:

Nagy napja volt vasárnap a Szigligeti-Társaságnak: fennállásának 25 ik évfordulóján tartotta új, átalakuló közgyűlését délelőtt fél 12 órakor a város háza tanácstermében. Az elnöki széket dr. Adorján Ármín ügyvezető alelnök foglalta el dr. Imrik Péter és Sas Ede alelnökök társaságában. A jegyzőkönyvet Kocsán János vezette.

A jelen voltak között ott voltak a város előkelői, nők és újságírók s nagyszámú közönség. Ott voltak: Rádl Károly, dr. Karácsonyi János, dr. Vicskics Gyula, dr. Lábán Lajos, dr. Némethy Gyula, Lukács Odön, dr. Tiury Kálmán, Németh István, Kocsány Gyula, dr. Tiury Ede, Nagy Márton, Böszörményi Géza, Béri Akos, Láng József, dr. Tóth Ferenc, Kende Gyula, Faith Ágoston, Kőszeghy József, Báthori Ferenc, Nosz Gusztáv, Erdélyi Miklós, Pally Lajos, Pásztor Ferenc.

Dr. Adorján Ármín alelnök az ülés megnyitása után megemlékezett a nagy veszteségről, mely a Társaságot nagynevű elnöke: Rádl Odön elhunytával érte.

Sas Ede elnöki beszéde.

Mélyen tisztelt Társaság!

Amidőn az önök, rám nézve oly megtisztelő és szivesen előlegezett bizalmából, amelyet hálás szívvel fogadok, e díszes helyet elfoglalom, úgy érzem magamat, mint a nagyon szegény ember, aki váratlanul dus örökséghez jutott. Mert valóban nem az ál szemérem mordatja velem, hogy a nagynevű elődhez képest, akinek szelleme e székben annyi fényt árasztott maga körül, én igen szegény vagyok. Mégis az örökség talán nem jut a legrosszabb kézbe akkor, amikor az örökös lelkét a legjobb szándék tölti el, hogy a reá szállott kincset nem fogja elfecsérelni, de legjobb igyekezetével rajta lesz, hogy azt jóra fordítsa sőt tőle telhetőleg gyarapítsa. S amikor magam körül látom a tábort, azokban, akik e teremben jelen vannak s azokban, akik bár nincsenek itt, de törekvésükkel rokonok; s amikor e tábor lelkesedésére és támogatására gondolok és szokra a magasabb célokra tekintek, amelyek elérésére Társaságunknak törekednie kell: akkor, csodálatosképpen, nem tehernek érzem ez örökséget, amely alatt le kell roskadnom, de mirha szárnyak nőnének a vállaimon, szárnyak a lelkemben, amelyek varázslatos erővel emelnek ergem e nagy célok, e nagy feladatok felé. Társaságunk életében különben is jelentős időpont ez,

Mel'atta az elhunyt nagy érdemeit s indítványozta, hogy emlékéit a Társaság jegyzőkönyvben örökítse meg. Jelente, hogy a Társaság új utak, új irányok felé indul, hogy magában egyesítse az új nemzedéket.

Dr. Adorján Ármín alelnök indítványozta, hogy a Társaság dr. Imrik Pétert és dr. Hoványi Gézát tiszteletbeli elnökökké válassza meg, amit a közgyűlés egyhangúlag elfogadott. Ugyancsak az elnök indítványára Cziffra Kálmánt tiszteletbeli taggá választotta meg a közgyűlés.

Az elnök indítványozta ezután, hogy a Társaság elnöki székébe Sas Edét válasszák meg, akit kiváló tehetsége és nagy agilitása mellett erre a tisztségre legalkalmasabbnak tart.

A jelölést a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta s az elnök Sas Edét megválasztott elnökek jelentette ki s új méltóságába beiktatta.

Sas Ede elfoglalta az elnöki széket, megtartotta ezékfoglalóját s a következő beszédet mondotta:

amidőn vezetését régi kipróbált erők mellett új kezek veszik át. Negyed-zásada telik le az idén, hogy egyesületünket a nagyváradai kultúra néhány lelkes apostola megalapította, közülük boldogult vezérünk, Rádl Odön. Nagy méltatlanság, súlyos igazságtalanság volna e férfival, de egész Társaságunkkal szemben is, ha éppen most, éppen erről a helyről nem hangsúlyoznám, hogy e negyedzázad munkája nem volt eredménytelen. A Szigligeti Társaság, csekély erőihez képest, zajtalanul, de nemes lelkesedéssel végezte kulturális munkáját s ha Szigligeti Ede szobrának az alkotásán a kegyelet tartozásának e lerovásán kívül nem tett volna egyebet, mint azt, hogy immár gyönyörűen kifejlődött népkönyvtárainkat megteremtette a semmiből: már ezzel az egy cselekedetével is érdemesen írta be nevét Nagyvárad kulturájának történetébe. Ez elismerésre méltó munkának, e multban szerzett erkölcsi tőkének szilárd alapjára állva, óhajtunk mi most szélesebb körű, elevenebb munkálkodást kifejteni, s hogy milyen elvek vezetnek bennünket, mily gondolatok, mily érzések töltenek el, amikor sajkánkat az új korszak szabadság, mélyebb, pezsgőbb vizelre bocsátjuk: erről akarok, az önök szives engedelmével, az ünneplés alkalmából néhány szót szólni, abban a reményben, hogy gondolataim, érzéseim, szán-

déka'm a magyar irodalom minden barátjának felfogásával tiszta harmóniában eszenek össze.

Csodálatos föld ez, amelyen itt állunk, m. t. uraim, és Biharország földje, ahol a fenséges hókoronás hegyek közül a sebes áramu Körös kanyarog alá, mintha a multak nagy emlékeinek világából előtörő friss, diadalmas életet jalképesné. Istenáldotta talaj, amelyből a magyar irodalom nem egy hatalmas terebélye sarjadt óriássá, amelynek gyümölcseit élvezni fogjuk mindehá. Termő erejét mintha örök tűz táplálná, mintha örökké nyugtalan, forrongó vulkánok dolgoznának ott alatt, hogy egy egy titánfiukat a felszínre dobják, hogy új Prométeuszoként, új meg új tüzet hozzanak az égbe, új meg új világot gyújtsanak az emberiségnek. Mint ahogy a magyarság százados harcain mindig Biharország népéből ujjacozták a legbővebben hadseregüket, a szabad hajdúk seregét, úgy az irodalomban is a nagy és fényes szellemek, a merész újítók egész sorának a bölcsője ezen a földön ringott. Nagyvárad szülőtte volt Pázmán Péter, akinek hallhatatlan érdeme mai irodalmi nyelvünk megteremtése; s tekintünk a pusztakövösi kertre: ott nyugszanak a testőrök: Bessenyei György hamvai, aki elsőként közt gazdagította irodalmunkat a nyugati kultúra drágaköveivel. Vagy menjünk az Ecmellékre, ahol az éremjémi lanzákon a korszakos nyelvújítónak, nagy Kazinczyknak szelleme serkent bennünket tette; s gondoljunk Nagyvárad nagynevű szülőttére: Társaságunk patronusára Szigligeti Edére, aki a maga korában szintén gyökeres reformátor volt: a magyar jobbagység panaszát ő szólaltatta meg, a magyar népet ő vitte színpadra először. S teljék meg a lelkek rajongó áhitattal, amikor rá emlékezünk, akinek születése száz éves fordulóját most készül megünnepelel egész hálas nemzete: Nagyszalonta örök hőszekességére, Arany Jánosunkra, aki a párducos apák után a nép fiáról, jó Toldi Miklósról zengette vala hőskölteményét. Micsoda új hang volt az ő hangja, az ő tárgyköve, az ő egész költészete! Mikor ez a hang megosondult: a magyar géniusz legforradalmibb szelleme: Petőfi üdvözölte őt testvériszeretettel: Toldi írójához elküldöm lelkemet! S ebben a mi szűkebb hazánkban, a kincses, regényes és históriás Biharországban, a legcsodálatosabb: talán egész Magyarországon egyetlen város: Nagyvárad. Mint ahogy a vizesópp mikrokozmoszában visszatükröződik az egész világegyetem, úgy a mi városunk szellemi életében összesűrsődik az egész világ szellemi élete. Nincs az az eszme, nincs az az irány politikában, társadalomban, irodalomban, művészetben, amelynek legelső kártjelei itt nyomban visszhangra ne lennének, — tengerszem ez, amely a messzi oceanok minden rezzenését és viharát azonnal megérzi. Világnézetek folytatják itt csatáikat s ha valamely városra Nagyvárad az, amely az életet a leg-hatványozottabban, a legidegesebben kiéli. Mi sem természetesebb, minthogy ennek a vármegyének a fővárosban, amelynek intellektuális élete oly fejlett, oly izgalmas, oly szikrázó: ebben a szüntelenül csattogó kohóban meg kellett teremnie annak a kised csoportnak, amelynek zászlóbontásához irodalmunk nevezetes korszaka fűződik, s amely csoportnak a munkájáról lehetnek a nézetek eltérők, egy azonban bizonyos, s ezt az irodalomtörténet fogja megállapítani, hogy e korszak irodalmunk lomha ereibe tüzes lüktetésű vért öntött, s már addig is számos becses alkotással gyarapította azt a kincsesházunkat, amelyben a minden nemzetek legmaradandóbb, sokszor még magát a nemzetet is túlélő kincsei ragyognak: az irodalom kincsesháza...

Ebben a vármegyében, a városban ne volna hát létjogosultsága egy irodalmi társaságnak? E kérdésre, azt hisszük csak

igennel felelhetünk. S ebben a rövid vissza pillantásban, amelyet, — szíves türelmükkel talán már is vissza élve, — irodalmunk folytonos és tüdős harcára vettem: félreérthetetlenül meg van jelölve irodalmi társaságunk feladata is. És a feladat kettős: gátat kell vetni az időnek s szolgálatába kell állania az időnek. Gátat kell vetni, amikor az idő régi, igazi értéket el akar pusztítani, s szolgálatába állani, amikor új és igazi értékeket termel. S főleg meg kell értenie az időket, s amikor most azt látjuk, hogy a tűz és vértengerből egy új Magyarország készül megszületni: ki venne részét abból a munkából, ami az új Magyarország megteremtéséből az irodalomra hárul. A legenda legyen számunkra intő példa, m. t. Társaság, amelyet ama nagy királyról tart fenn a hagyomány, akinek porai szintén e város földjével vagyúlnak össze. Szent László király volt, aki megérintette a kösziklét, forrást fakasztott be és inai adott vala szomju hadainak. És a szikla: szellemi életünk nagy multjának bérce, amelynek méhében nemes fémek pihegnek: ezeket mindinkább napvilágra kell hozni, hogy ragyogásukban minél többen gyönyörködjenek. An ez nem elég! Mert enyésző irodalom az, amely méla kedvvel csak mulján borong. De az eleven költészet várásveszejével rá kell csapni a kösziklára, friss forrást kell belőle fakasztani, amelynek színes hullámjai az élet diadalhímnuszát harsogva törnek előre. S ezek a hóbok mindig tiszták legyenek és soha mozsárba ne vesszenek és csillagokatszórfának magasba és öntöznek meg virágtermelő és kalászerlelő balzsamokkal a szomjuhoz magyar pusztát, amely még oly sok helyütt kietlen sok helyütt oly maddó. Tradíciókat kell szolgálnia egy irodalmi társaságnak, tradíciókat a Szigligeti Társaságnak is, de azt a tradíciót, amire Bessenyei Györgyök, a Kazinczyk, a Szigligetiek, az Arany Jánosok szelleme taat, s ez a tradíció nem lehet más, minthogy mindig és minden szolgáljuk és ápoljuk a magyar irodalom fejlődését és haladását. S még egy tradíciót kell szolgálnunk, amely egész irodalmunkon végig vonul. S ez a hagyomány pedig az, hogy a magyar irodalom soha sem vonatkozott el hidegen a nemzeti élet munkájától, a magyar írók legjobbjai nem vonultak föl a gögős Olympusra, de leszállottak a völgyekbe, kezükbe vették az eke-szarvát, ők vetették el a jövő vetését és segítettek gyümölcseit megérinteni a nemzet számára. Ezt a hagyományt kell szolgálnia Társaságunknak!...

Van tehát irodalmi társaságunknak hivatása, — nem leha játék, amire mi szövetségünk, de van e jogosultsága most? Alkalmos-e ez az idő a kultúra alkotó munkájára, amikor a pusztítás démonai szabadon dulaak szerteszé? Engedjék meg, m. t. uraim, hogy erre a kérdésre egy csataképpel feleljek, egy kis jelenettel, amelyet egy rokkant katona beszélt el nekem. Csata után volt, az ágyuszó moraja még végig végig hömpölygött a látóhatáron, a vitéz súlyosan megsebesülve, ott feküdt egy fölégetett falu romjai mellett. S lelke hazaszállt, a maga kis otthonába, amelyet talán szintén elpusztított a betörő ellenség; talán nem látja, föl nem építheti azt többé soha; talán legjobb lesz, ha nem is iparkodik elvánszorogni a köztérre helyig, hanem mindenről lemondva, elterül saját vére biboros ravatalán és várja végzete beteljesülését. És ekkor, — ekkor mint valami tüdér eszengettyű, csipkefinom, édes csicseregés fütötte meg a falát. A sebesült felpillantott: s egy fecsképart látott, amely lerokkadt, üszkös házerasz alatt megható buzgalommal fáradozott a fészekrakásban. S ez a jelenet, a lemondást nem ismerő, örökké építő életnek e symboluma visszaadta az életnek a sebesült testi és lelki erejét, elvonszolta magát oda, ahol segítségre talált, s azóta sem ismeri a csüggedést,

azóta egyre hallja, minden ágyuszónál hatalmasabban hallja lelkében azt a maiárdalt: O uraim! Az ágyuk még sugnak, de azért fogjunk hozzá a fészekrakáshoz, az építéshez, ne mondjuk le egészen a sötét időkben sem a kultúra munkájáról, mert az ágyuk elfognak hallgatni, a béke bűvös fája kibontja viruló ágait s lombjai között megcsattogtatja dalát az aranymadár, a költészt aranymadara, s hangjait el fog andalodni a remes lázálmából fölébrad egész világ.

Ehhez a munkához akar most hozzáfogni a mi szerény Társaságunk: ebből a munkából akarom én kívánni a tölem telhető legnagyobb részemét. Ehhez a munkához kérem az ők támogatását, nem csak fellobbanó, de kitartó, állandó buzgalommal az irodalom legnemesebb ideáljaiért. Az emberiség közös szent javaiért! Nemes vármegyékért, szép városokért. Híressé, előretörő, szebb és jobb életra kelő drága Magyarországuakért.

A közgyűlés tapssal és lelkes éljenzéssel fogadta a nagyhatású beszédet. Nagy Márton indítványozta, hogy a beszédet egész terjedelmében vegyék jegyzőkönyvbe s ki nyomtatva küldjék meg a tagoknak.

Sas Ede indítványára megalakult az új tisztikar és a választmány.

Alelnökök lettek: dr. Adorján Ármán és dr. Krüger Aladár, főtitkár Kocsán János, titkárok: Nosz Gusztáv és dr. Papp János, főpénztáros Láng József, ellenőr Vucskits János, ügyész dr. Bicsörnényi Géza, könyvtárosok Báthory Ferenc és Bodnár János.

Sas Ede elnök bejelentette a közgyűlésnek, hogy az akadályozva levő Cziffra Kálmán főispán levélben üdvözölte a közgyűlést. Az elnök felolvasta azután dr. Krüger Aladár újonnan megválasztott alelnök Bácsból küldött sürgönyét, mellyel üdvözli a Társaságot.

Antal Sándor olvasott fel ezután egy harsas szöveget a modern költők nevében. Emlégette a nemzeti sujtásos költészetet s bizonyította, hogy habár ők nem ilyenek, de azért ők is szeretik ezt a hazát s érte, annak boldogulásáért küzdenek. A felolvasott felszólalást csendesen tudomásul vették s elfelejtették.

Láng Józsefnek, a Társaság pénztárosának indítványára a közgyűlés megbizta a választmányt az évi költségvetés megállapításával. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A társasabéd.

A ünnepélyes diszkozgyűlés után a társaság tagjai és vendégei a Rimandózy-étterem külön helyiségében kedélyes társasabédre gyűltek össze.

A társasabédén jelen voltak a többek között:

Sas Ede, Rimler Károly, Németh István kir. tan., Lukács Olga, dr. Némethy Gyula, dr. Fráter Imre, Baróhy Pál, dr. Adorján Ármán, Pallay Lajos, Kozáry Gyula, Kössöghy József, Nagy Márton, Hamasch Frigyes, Horváth Árpád, dr. Demetrovics Elek, Kocsán János, Nosz Gusztáv, Kende Gyula, Fiád Ágoston, Sas Elemér, Láng József, dr. Tóth Ferenc, Várady Aladár, Bihari Ákos, Bihari Sándor, Váradi Lajos, Pásztor Ferenc, Löwinstein Zsigmond, Bodnár János, Gondor Ferenc, továbbá a helyi lapok szerkesztői és munkatársai mintegy 50-en.

A pecsenyénél megindult a pohárköszöntők sora.

Rimler Károly polgármester emelkedett elsőnek szólásra. A mai világháború zűrzavarában és a létfontartás harcában a fehér

szívalnál a költészet édes berkeiben éledni fel; a Szigligeti Társaság kebelében. Mint minden most, ez is gyász és örömmel van összekötve. Gyászoljuk Rádl Odont, a város és a társadalom volt kedves, szeretett halottját a búnapot a felkelő napot, a jeles író és költőt, kinek méltóbbal nem tölthetjük volna be Rádl Odón helyét. Az új elnököt és jeles gárdáját élte.

Sas Ede író köszönetet mond a polgármester üdvözlő szavaiért. Szép, balás szavakkal utalt arra, hogy Nagyvárad és Bihar megye az ő munkáját mindig megkecsülte és ez erre a halála kötelezi őt, hogy ezután is minden törekvésért, minden munkáját a város és megyének szentelje.

Kocsán János a következő lelkes, szép pohárkocsintót mondta:

Szeretne — ugymond — oly lendülettel adni szavainak, hogy hozzájuk méltóan ünnepelhesse közéletünk az a jeles férfait, kik érzettől, csak egy magas célt — a nemzeti kultúra fejlesztését — tartva szem előtt, mindig ott állottak támogatásukkal a Szigligeti Társaság oldalán s egybitt örvendeznek velünk ma is azon, hogy az irodalom szerepe nem halt ki a szivekből a világháború fergeteges napjaiban sem s a leányzó, ki e szeretet tűzét volt hivatva élesztgetni, nem halt meg, csak — aludt.

Mikor a nemzeti kultúra szent fogalmáról, a magyar irodalomról s ennek munkásairól beszél, egy nagy magyar íróról kér kélesen egy hasonlatot, aki az irodalmat egy délegr fának képezi el.

E fának az írók nem virágai, hanem mélyen szerte ágazó gyökerei, amelyek láthatatlan mélységekben, titokzatos munkában kuszának, törnek előre, hogy a földtől s tép-láló nedveket felszívják a fa számára. Ezeknek végig kell vándorolniuk a gyökérrendszeren, a fa törzsén és ágáiban, hogy rügyek és bimbók alakuljanak, melyek majd levelek és virág alakjában ékesítik a fát.

A virágok és levelek az irodalom legújabb termékei, vagyis a jelen munkájának az eredménye. A jelen idők harcossai és munkásai mindig a legújabb hajtáságok. A gyökérrendszer az irodalom intézmények, irodalmi társaságok és akadémiák. A törzs, az egészség pedig maga az irodalom, hogy századok munkája megalkotta.

Hiába ostrománák fel ezt a fát idegen virágokkal, nem lenne gyümölcse soha. Csak a mit föld méhében dolgozó író az anyaföldből felszív; a mi a törzs történelmi alkotásának edényein keresztül a fát rügyezésre, bimbózásra, majd levelezésre és virágzásra készíti, az az értékes, igazi és nemzeti irodalom, mely gyümölcsöt fogad. E gyümölcs pedig a nemzeti kultúra!

E szavak nem merev visszutasításai mindennek, ami idegen. Igazi jelentésük az, hogy a magyar nemzeti kultúrát nem emelheti magasabbra más alkotás, mint az, ami a magyar himnuszából sarjadt ki s a mi levegőnk, a mi napaugarunk érlelte olyanán, amilyen.

E kultúra fejlesztésére irányuló törekvés meddő volna azok segítségével nélkül, akik a szép iránt való lelkesedésükkel s nemzeti magatartásukkal segítik a kultúra harcossait. A kik új alkotásokra ösztönöznek s egyéni segítségükkel apostolai a társadalomban minden kulturális törekvésnek; az irodalom munkásaira nézve pedig magát a magyar társadalmat jelentik, melyből a fa, a nemzeti kultúra virágzó fája táplálkozik.

Nagyvárad város és Biharvármegye közéletének az irodalom és művészetek iránt érdeklődő jeles férfaiért ülti poharát.

Lukács Odón az irodalmat méltatta beszédekben, amely a hazafiságra is lelkesztő volt. Az irodalmi egyesületekre fontos feladat hárul különösen most, mikor a háború után az erkölcs visszatérésére kell

munkálni. Az irodalomnak kell nemcsak a közértelem, elnyomni a durvaságot a visszaállítani a régi erkölcsöt. Így teljesíti az irodalom hazánk és szép kultúráját. Fel kell harcolni, érzelmekben összekell fogni az irodalommal, hogy az az irodalmi társadalom szívevére legyen. S e tekintetben a hatóságok is támogatni kell anyagilag és erkölcsileg az irodalmat. Sas Ede ülti poharát.

Dr. Nagy Mihály Dutka Akcst köszönti.

Nagy Gusztáv a kultúrát jellemzi igen szépen. Az az, ha a formálomból eredés, mindig előbbreviszi a kultúrát. Az igazság és tökéletességre kell törekedni, ez emel a kultúra magaslására. A fiatal nemzedék vállán emelkedjék a magyar kultúra. A régi iratok és az új eszmék összekötéséből támad a szíve. Az új, ifjú nemzedékre emeljük a harcot.

Bihari Ákos azzal kezdte beszédét, hogy a nagyváradi Szigligeti színházban évről-évre mindig szívesen látunk Szigligeti darabot. Pedig Szigligeti László mondta: a magyar színpad és a nyelv. Csiky Gergely is írta a színpadot. Ezt nem találjuk sem

Lope de Végánál, sem Shakespeare-nél. Hogy van az, hogy a Szigligeti Társaság és a Szigligeti színház eddig még nem találkoztak, pedig édes testvérek kell, hogy legyenek. Ezt nem kutatja, meddálhatnak felette, Rádl Odónnal egy nagy klasszikus korszak szállt sirba. A Szigligeti Társaság új elnöke felé száll üdvözléte, ki megtalálja az utat, amelyen egymásra találunk, elváhatlanul. Az ő rajongásával hiszi, hogy ebből fog kiválni a Szigligeti-kultusz.

Fehér Dossó látta az ifjúságot küzdeni, harcoltak és — csalódtak. Az ifjúság építési akar, de ne felejtse, hogy az elődök is építettek. Aki mindenkit bűntudott, aki minden szér, nagy dolog lelkes támogatója volt, Rimler Károlyt élte.

Nagy Márton Lukács Odón beszédével foglalkozott. Majd a vármegye és a központi járás révén kéri Láng Józsefet, a Szigligeti Társaság pénztárnokát, hogy a járás 44 községét vegye be a Társaság pártoló tagjai sorába.

Marton Manó Ady Endrét élte.

A pompás ebéd amely a Rimnóczy-étterem kúriájában került, általános elismerést keltett.

A török csapatok győzelme Zlota Lipánál

Keleti harctér. Budapest, január 29. (Hivatalos.) A Mesticanesci szakaszon az ellenség tegnap nyugodtan viselkedett. Ma korán reggel ismét támadást kezdett, de súlyos veszteségei mellett visszavertük.

A Zlota Lipánál az oroszok tegnap délelőtt nagy erővel támadást intéztek az ozmán 15. hadtest ellen. A vitéz török csapatok elkeseredett harcban visszaverték az ellenséget és üldözés közben az orosz állások második vonaláig hatoltak. Számos foglyot hoztak magukkal. Egyéb jelentős esemény nem történt.

Sikeress harci vállalkozás a Doberdó tónál.

Olasz harctér. Budapest, január 29. (Hivatalos.) A Doberdó tótól keletre eső szakaszban a 91. gyalogezrednek egyik osztaga egy sikerült éjszakai vállalkozásról 31 olasz fogollyal tért vissza. A tüzérségi tevékenység általában mérsékelte, csak a Garda tó és az Etsch völgy között vette időnként élénkebb tűz alá az ellenség helységeinket.

Déleleti harctér. Budapest, január 29. (Hivatalos.) Nincs különös esemény. *Höfer.*

A német tengeraltjárók eredménynyel működnek.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti: Egyik tengeraltjárónk vasárnap tért vissza útjáról, amelyen 11 hajót süllyesztett el 32469 tonna tartalommal, egy másik tengeraltjárónk pedig 8 hajót 22244 tonna tartalommal. Ezek a hajók szenet, lőszert és dugókat szállítottak.

A első tengeraltjáró egy 10 cm-es ágyút is zsákmányolt, a másik pedig 4 foglyot ejtett. Egy harmadik tengeraltjárónk, amely 19 ikétől 22-ikéig volt uton 13 hajót süllyesztett el kb. 12000 tonna suly-tartalommal.

Egy angol segédcirkáló pusztulása.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik hivatalosan:

A „Laurerby“ nevű 12892 tonnás segédcirkáló az ir tengerpart közelében elsüllyedt és pedig egy német tengeraltjáró süllyesztette el vagy pedig aknára futott. 12 tisztet, valamint 109 közembert megmentettek.

Németország nem kapja vissza gyarmatait

Budapest, jan. 29. (Saját tudósítónktól.) Ward, Ujzéland honvédelmi minisztere kijelentette, hogy Németország nem fogja visszakapni gyarmatait.

A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

Nagyvárad egyik kiváló, ritkán hírvé és nagy bizalomnak örvendő pénzintézete: a Gazdasági és Iparbank vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést, amelyen az új igazgatósági elnök dr. Beöthy László v. b. t. t. elnökölt. Kegyeletes megemlékezéssel adózott a jeles pénzintézet elhunyt egyik alapítója, majd elnökgazdátja: Rádl Ödön emlékének, akinek helyére az igazgatóságba dr. Cziffra Kálmán főispánt választották.

A részvényesek örömmel értesültek az igazgatóság jelentéséről az elmúlt év szép eredményéről, amelyet ez a renomirt, szolid és biztos alapokai nyugvó intézet elért. Ez az igazgatóságnak, de főleg Ternyei Antal vezérigazgatónak az érdeme, aki nagy szakértelemmel, körültekintéssel és ügybizalommal vezetni évek óta a jeles intézetet a biztos fejlődés útján mind előbbre, aminek nyoma van, az évek óta tartó háborús viszonyok dacára, ez évben is.

A közgyűlésen dr. Beöthy László v. b. t. t. elnökölt s a részvényesek szép számmal voltak jelen.

Dr. Beöthy László v. b. t. t., elnök konstataálta, hogy a közgyűlés szabályszerűen meghirdetett, letételt 1565 részvény s megjelent 16 részvényes, 708 szavazat képviselőjében, tehát a közgyűlés határozatképes.

A jegyzőkönyv vezetésére dr. Steiner Ervint, hi elcsítésére pedig Gáczy Lajos és dr. Konrád Márk részvényeseket kérte fel.

Ternyei Antal vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését:

Tisztelt Közgyűlés!

Mielőtt az elmúlt évet eredményesnek ismertetésére rátérnénk, meg kell, hogy emlíkezzünk arról a fájdalmas veszteségről, amely intézetünket igazgatósági elnökünk: Rádl Ödön kir. tanácsos ur váratlanul bekövetkezett elhalálozásával érte. Az elhunyt az intézet alapítása óta tagja volt az igazgatóságnak és ezen idő alatt igaz odaadással és buzgósággal szolgálta az intézet ügyét. Hála és kegyelettel adozunk emlékének és kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy gyászunkat és érdemeinek elismerését örökítsék meg a mai közgyűlés jegyzőkönyvében.

Attól XXVI ik évetünk zárásának dására, hangsúlyoznunk kell, hogy a már harmadféltv óta tartó világháború még mindig súlyosan nehezedik az ország közgazdasági életére. Minden vállalkozási kedv megvan bénítva, a kereskedelem és ipar terén általános pangás, kivéve azon üzletágakat, melyeket éppen a háború juttatott fokozott tevékenységhez és jövedelemhez.

A háború okozta viszonyok természetesen káros hatással voltak intézetünkre is, mely szigorúan alapszabályszerű üzletágainak keretében mozgott és teljelesen távol tartotta magát a háborús konjunktúra tületeitől és egyéb nagy kockázattal járó vállalkozásoktól.

Egyes üzletágakban, nevezetesen a le számított üzletben számot tevő csökkenés

észlelhető. A pénzkereslet ugyyszólván teljesen megszűnt. Az adások nagyban apaszottak tartozásaikat. Ezzel szemben betétállományunk — dacára a hadikölcsön jegyzések folytán történt nagyobb kifizetéseknek — több mint félmillió korona emelkedést mutat fel. Megelégedésünkre szolgál jelentetni, hogy a nehéz viszonyok ellenére nem volt számot tevő veszteségünk és abban a helyzetben vagyunk, hogy a tartalékalap kellő dotálása mellett a tavalyhoz hasonló osztalék fizetését javasolhatjuk a t. közgyűlésnek.

A különféle leírások után mutatkozó tiszta nyereség tesz 243025 kor. 62 fill., hozzáadva a mult évi nyereségát hozatalt 48047 kor. 35 fill., marad a t. közgyűlés rendelkezésére 291072 kor. 97 fillér.

E nyereség felosztására nézve indítványozzuk, hogy ebből fordítsassék osztalékra 180600 K és pedig akként, hogy a mult évi 26 ik számú szelvény a közgyűlést követő naptól kezdve 42 koronával váltassék be. Tartalékalapra 25000 K, nyugdíjalapra 4000 K, alapszabályszerű juttalékokra 31593 K 31 fill., jótékonycélokra 1800 K, összesen 242993 K 31 fill., a fennmaradó 48079 K 66 fillér pedig új számlára vitessék át.

Végül kérjük a t. közgyűlést, hogy a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után az előterjesztett mérleget és nyereségfelosztási javaslatot jóváhagyni, részünkre a felmentvényt megadni és a napirendre kitűzött választásokat megsejteni sziveskedjék.

Elnök a jelentés kapesán kijelentette, hogy a közgyűlés kegyelettel járul hozzá az igazgatóság jelentésének Rádl Ödön érdemeinek elismeréséhez s odaadó munkásságának elismeréséhez. Rádl Ödön nemcsak közel állott az intézethez, de azzal mintegy összefonódott. Mint hős a csatákon, ő is itt mult ki, jelezve, hogy nemcsak munkássága, de halála közvetlen érinti ez intézetet. Ő szinte részvételek és kegyeletének kifejezését jegyzőkönyvében iktatja a közgyűlés.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentést, valamint a nyereségfelosztásra vonatkozó javaslatot elfogadták.

Ezután az igazgatóság kiegészítésére tértek át. Elnök előterjesztésére a két igazgatósági helyre dr. Cziffra Kálmán főispánt és Diósi Lajost választották meg.

Elnök üdvözlö az igazgatókat s kérte, hogy az intézetet odaadó működésükkel támogatassák.

Dr. Cziffra Kálmán hálás köszönetet mond igazgatóvá választásáért, s a bizalmat hálásan köszöni. Ez a bizalom csak emeli azt a benső összeköttetést, amelylyel az intézet iránt alapítása óta és a vezetők iránt viseltetett. Nőveli ezt a benső összeköttetést az, hogy éppen ma, b. e. edesatyja halálának évfordulóján választották az igazgatóságba, amelyben néhai atyja, aki alapítója is volt az intézetnek, szintén működött. Édes atyja élete utolsó percében is figyelmébe ajánlotta az intézetet. Éppen manyleve, mikor már súlyos beteg volt, neki kellett visszatartani, hogy ne jöjjön fel a közgyűlésre. Ez a kegyelet adja meg az ő működésének irányát. Ujból köszöni a bizalmat. (Eljenzés).

A választmányt választották meg ezután. Az edlגיעken kívül beválasztották a választmányba Szabadhegyi Ernőt s ezzel a közgyűlés véget ért.

A Szent-László koldusápoló és fiumenedékház-egyesület közgyűlése.

Vasárnap tartotta a Szent László koldusápoló és fiumenedékház évi közgyűlést dr. Bundala Mihály pápai főpap elnöklet alatt. Jelen voltak: dr. Karácsonyi János, dr. Kollányi Ferenc, dr. Vuoskies Gyula, Gresinczy Antal kanonokok, dr. Imrik S. Zoltán, dr. Némethy Gyula, dr. Hoványi Gyula, dr. Mazurak Gyula, dr. Imrik Gusztáv, Pazsaki Ferenc, Heilinger József, Böszörményi Géza, Székely Sándor, Sárger Bertalan, dr. Papp Károly.

Dr. Hoványi Gyula előterjesztette, hogy a Nagyvárad c. lap szombati számában az egyesületet mélyen sértő cikk jelent meg: „Gyermeknevelés koplaltatással” címmel. A cikk azt állítja, hogy az egyesület által fenntartott fiumenedékházban az a rendszer, hogy büntetés örve alatt koplaltatják a gyermekeket.

Az egyesület a háborús inség dacára a béke éveinek költségeit jóval felülhaladó összeggel tartja fenn a Szent László fiumenedékházat s azonkívül a nagyváradiszkakáptalan tagától is nagy összegre rugó természetbeni adományokat nyer s így a gyermekek ellátása semmiképpen sem éri meg a háborús drágaságot. A cikk különben is tele van a valóságnak meg nem felelő adatokkal, amiket a cikk szerzője valószínűleg a szabadkőműves tanártól kapott. Indítványozza, hogy az egyesület a Nagyvárad, illetve a cikk szerzője ellen indítson sajtóper rágalmazás miatt s az egyesület képviselőjével bizza meg dr. Papp Károly ügyvédet.

Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Dr. Hoványi Gyula egyesületi pénztáros terjesztette elő azután az egyesület mult évi számadásait. A bevétel volt 40,607 K 80 f., a kiadás 38,433 K 22 f. A számadást a közgyűlés elfogadta.

Végül új választmányi tagokul megválasztották Gresinczy Antal kanonokot és dr. Hoványi Lajost.

* Magánfőző iskola Olasziban.

Február hó 1 én magán urinánál főzőiskola nyílik, hol urileányok a mai háborús főzésben oktatót nyernék. Egy kurzus három hónapig tart, tandíj 10 kor. havonta. Tanítás kívánatra német nyelven is folyhat. Bírátások Uri utca 15. II. em 1 ajtó, mindennap délelőtt 9-12 ig, hol felvilágosítást is lehet nyerni. A mai időben annyira hasznos iskolára külön is felhívjuk olvasóink figyelmét.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi felszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

Elhárított merénylet a spanyol király ellen.

Kisiklásra akarták birni a vonatát.

Budapest, január 29 (Saját tudósítónk.) Madridból jelentik: A lapok jelentése szerint azt a gonosz tervet kísérelték meg, hogy a király vonatát Ralagánál kisiklásra bírják. A szerencsétlenséget sikerült elhárítani. A rendőrség két embert elfogott, akik a merénylet megkísérlésében részesek.

A belügyi államtitkár megerősíti az újabb merénylet megkísérlésének híreit.

Madridból jelentik: A lapok jelentik, hogy a rendőrség elfogott egy embert, aki libátlanul beszél franciául és angolul. Megmotozásakor egy levelet találtak nála, amely-

ből azonban egy szót sem lehetett megérteni, csupán az volt megállapítható, hogy a levelet Barcelonában keltezték. Legközelebb újabb letartóztatások várhatók.

A rendőrség két ólomtömböt talált, amelynek súlya körülbelül 50 kilogramm. Az egyik a sínken feküdt, a másik a pályatest közelében.

A belügyi államtitkár meglehetősen tartózkodóan nyilatkozott a gonosz kísérletről, nehogy zavarja a már megindult vizsgálatot.

Harcok a 304-es magaslaton.

Berlin, január 29 A nagyfőhadparancsnok jelentései:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Armentierestől északra az angolok három hullámban megtámadták a bajor 23. gyalogezred állásait, amely az ellenséget nagy veszteséggel visszavarte. Bromeléstől nyugatra Neuville St.-Vaastól keletre az Ancre északi partján és Siesour-Aisnetől északra ellenséges portyázó csapatok vállalkozásai sikertelenek maradtak. Le Transloistól délre egy angol őrsöt elfogtunk.

A német trónörökös hadserege. A Mass nyugati partján napközben élénk harci tevékenység volt. Reggel a franciák tűzérési előkészítés nélkül rajtaütéssel kísérelték meg a 304-es magaslaton január 25-ikén elfoglalt állások ellen előretörni. Nyomban megadított tüzelésünkben visszabizonyították. Déltől kezdve erős tűzérési tűz alá vették árkaikat, később heves tűzhullámok után, amelyek mind eredménytelenül összeomlottak, a derék vestfalai 13-ik és 15-ik gyalogezred, és a badeni 109. tartalék gyalogezred szívesen védte a meghódított területet, melyből az ellenség nagyarányú ember és lőszeráldozata ellenére sem tudott talpalattnyi földet sem visszaszerezni.

A Vogézekben egy felderítő előretörés alkalmával 9 foglyot ejtettünk. A Hartmannswarkekopfon heves tűz előkészítés után a wärtenbergi 124. laufwahr gyalogezred rohamai behatoltak a francia árkokba és 35 fogolylyal és géppuskával tértek vissza.

Visszavetett orosz tömegtámadások.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Az Annál ködös idő és hóvihár akadályozta a harci tevékenységet. A tizenötödik hadtest bevált ozmán csapatai a Zlota Lipánál visszaverték az oroszoknak heves tűz után nagy tömegekkel intézett támadásait. Egy helyütt gyors ellenrohammal tisztítottuk meg saját árkaikat. Az el-

lenség földözése közben számos foglyot ejtett. A német rohamcsapatok Narajovkánál 9 orosz foglyot hoztak állásaiukba.

József főherceg vezérezredes harcivonala a Mesticaneszi szakaszon az ellenség ejszaka a 6-8 tüzelést fajtatt ki. Két orosz támadás kudarcosul végződött.

Mackensen vezértábornagy hadserege portyáról és a macedon arcvonalról nincs különösebb jelentései való.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Két vándorlegény betörése Nagyszalontán.

Nagyszalontán találkozott össze két vándorlegény: Gál Imre és Szilka Pál. Egyet gondoltak s bemásztak Deutsch Dezső kerítésén, ahonnan lisztet, tyukot és kakast vittek el, Jámbor Mihálynétől pedig színtön önnivalót.

A tegnapi tárgyaláson (elnök: Gyenge Béla tanácselnök), tagadják a letartóztatott vádlottak, hogy ők a kerítésen másztak volna be.

— De a házat katona őrszte s oda nem mehettek be rendes úton.

— Nyitva volt a kapu.

Elnök (Gálhoz): Magánál revolver volt. Hány töltést vitt magával?

— Huszonötöt.

— Miért?

— Mert öngyilkos akartam lenni. Anyu-nyit éheztem, szenvedtem, hogy véget akartam vetni az életemnek. Az anyámtól vittem a töltényeket. (Sir)

— De hát egy is elég volna az öngyilkossághoz. S miért ment be éjjel máshoz? Hát maga Szilka, hol járt az utolsó időkben?

— Az orosz fronton voltam két évig, aztán megsebesültem s Brünbe a kórházba kerültem, onnan kikerülve helyet kerestem, kocsis voltam.

Faragó Viktor dr. és Bigo Géza dr. védőbeszédai után a bíróság Gál Imrét 5 évi fegyházra, Szilka Pált 8 havi börtönrre, az orgazdát 2 havi fegyházra ítélte.

Ügyész és vádlottak fellebbeztek.

* Világításra 65 voltos dinamó kapcsolótábla, benzínmotor akumulátor elad 6 Kertész-utca 22. Varga.

Kárpáti Miklós erélyesen követelte a fizetést.

A nagyváradai törvényszék büntetőtanácsa előtt tegnap vádlottként állott Kárpáti Miklós nagyváradai kereskedő. A királyi ügyészség zsarolással vádolta.

Tavaly szeptember 4-én Andrássy Ilona bement Kárpáti Miklós Zöldfa utcai kereskedésébe s mint elmondotta, fehér barohezt nézett. A segéd eléje tett egy véget, de csak a közepét mutatta s az tiszta volt. Mikor az árra meggyezett Kárpátival, észrevette, hogy a barohe vége piszkos. Szóval akart, de a segéd, Csikos Sándor ollója bossorkánygyorsasággal szaladt végig a barohe-ten s hirtelen levágta a három métert.

Andrássy Ilona erre szóval tette, hogy piszkos a barohe Kárpáti, a vád szerint, hirtelen felugrott, az ajtót becsukta, retiküljét kivette kezéből s így kiáltott rá, őt tegezve:

— Fizesd ki, mert ha nem, úgy megverlek, hogy...

Andrássy Ilona ijedtében kifizette a 12 koronát, mire Kárpáti így eresztette el:

— Most pedig eredd az országodba.

S jót nevetett.

Andrássy Ilona az esetet feljelentette az ügyészségnél, amely vállalta a vád képviselőt s a vádtanács tényleg vád alá helyezte Kárpáti.

A tegnapi tárgyaláson (elnök: Gyenge Béla tanácselnök, ügyész: dr. Bolza Alfons gróf, jegyző: Szentpály Zsigmond dr.) Kárpáti Miklós előadta, hogy vagyona 200.000 korona.

— Öreg koromra gyűjtöttem valamit, mert nincs nyugdíjam. Kijelentem, hogy Andrássy Ilona a lemerés után kijelentette, neki nem kell a szövet s azt mondta neki, hogy kopasz disznó. Nem kényeszerítette a fizetést.

Kárpáti ennek bizonyítására tanut hozott magával, Csikos Sándort, aki így vallott.

Reichard Dezső nem emlékszik, hogy neki Andrássy Ilona panaszkodott volna.

Kárpáti Miklós né vallani kíván s elmondja, hogy panaszos válogatott a barohe-tekben s levágatott 3 métert, azután nem akarta elvinni, férje ekkor erőlyosan rászólt, hogy ilyen kárt nem lehet tenni egy üzletben, tessék elvinni, amit lemerített. Panaszos erre fizetett, bevágta az ajtót s menet közben azt mondta: te csunya, kopasz, piszkos vén ember. Nálunk nem szokás úgy bízni a vevővel, mint panaszos mondja. Én nem szeretem a hangos szót, azért csillapítottam a férjemet.

Andrássy Ilona szemébe mondja, hogy mi történt.

Tanu: Én ideges asszony vagyok, nem jönnék ide vallani s nem is volna muszáj, ha nem azt vallhatnám, ami igaz.

Ügyész: Elleeezi a tanu megesketését.

Ifj. Zigre Miklós dr. ügyvéd: Kivánja.

A tanut megesketik.

Zigre Mariska vallja, hogy az eset után neki panaszkodott Andrássy Ilona, mert gorombák voltak hozzá!

Ügyész: A vádat fentartja.

Védő: Papaszos szenvedő állapotát, hozza fel, ami őt ingerlékenyvé teszi. Az árut ma nem szokás rátukmálni a vevőre, mert alig van. Felmentést kér.

Kárpáti Miklós kijelenti, hogy 12 koronáért nem lenne képes zsarolni.

A bíróság Kárpáti Miklóst felmentette a zsarolás vádjáról.

Ügyész: Fellebbezett a felmentés ellen.

A belényes—vaskóhi vasút közgyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta a belényes—vaskóhi vasút részvénytársaság közgyűlését Beöthy László v. b. t. t. elnöklése alatt.

Elnök bejelentette, hogy a kereskedelmi miniszter engedélyezte az alaptőke felemelését. Ennek megfelelőleg a közgyűlés az alaptőkét 1.400.000 koronával emelte fel a ennek megfelelően az alapszabályokat módosította.

Gellért László lemondott az igazgatói állásáról a helyébe a közgyűlés dr. Cziffra Kálmán főispánt választotta be az igazgató-ságba.

A közgyűlést megelőzőleg igazgatósági ülés volt, melyen Miskolczy Ferencot a végrehajtóbizottság tagjává választották meg. Ugyancsak a végrehajtóbizottság tagjává választották meg Cziffra Kálmánt és Kozma István miniszteri tanácsost.

A közgyűlésen jelen voltak: Beöthy László, Miskolczy Ferenc, Bónis Elemér, dr. Csury Jenő, Erdélyi Vince, Fráter Barnabás, dr. Hoványi Géza, Kozma István, Krausz Dávid, dr. Okolicsányi Zoltán, Radnák Gábor, Rimler Károly, Szászhenka Ernő, dr. Szirmay Rikárd, Varró Domokos, dr. Vucskics Gyula, Lukács Odón, Löwenstein Zsigmond.

..HIREK

*** Tiszta Gesten.** Budapestről jelentik: Tiszta István gróf miniszterelnök vasárnap Gestre utazott, ahonnan szerdán tér vissza.

*** Miniszterek tanácskozása Bécsben.** Bécsből jelentik: A magyar és osztrák miniszterek vasárnap egész nap tanácskoztak a kirgyezi kérdésekről. A tanácskozásokat este egyelőre befejezték.

*** A Katolikus Kőr mai vetítő estélye.** A Katolikus Kőr Szent László termében ma ismét érdekes vetítő előadás lesz. Mollau István fog érdekesnek ígérkező előadást tartani „A német barbárság a háborúban” cím alatt. A cím természetesen ironikus és az angoloknak azokat a hazugságait fogja kimutatni, amelyeket a németekre a háború alatt röpöltek. Az 5 órákor kezdődő előadást szívből szívből vetített képek fogják tarkítani és érdekes mozgóképek fejezik be.

*** A theologiai főiskola új tanára.** Peszki Ferenc theologiai tanárnak zilahi plebánossá történt kinevezésével megüresedett a nagyváradai theologiai főiskolán az egyházi tanészék. Góf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök erre a tanszékre Szabó Verdel győri theologiai tanárt nevezte ki, átvéve őt az egyházmegye papjai közül. Tegnap délelőtt iktatta be tanszékebe az új tanárt dr. Vucskics Gyula rektor szép beszéd keretében, melyre az új theologiai tanár válaszolt. Az új tanár nagy-műveltségű ember, akivel sokat nyert városunk közléte.

*** Eltét árdrégítő.** A rendőri büntetőbírósg Szent István Katolikus Kőr utca 6 szám alatti lakost, amiért egy pár tyukot 12 korona helyett 18 koronáért árultott, 50 korona fős és 50 korona mellékbüntetésre, valamint a tyukok elkobozására ítélte.

*** Uj egészségügyi hadnagyok.** A hivatalos lap közli, hogy a király K. úger Győző, Pálffy Jenő, Mészáros Lajos, Feldmann Géza, Weisz Ernő, Silberstein Emil és Iguát Lajos egészségügyi zászlósokat egészségügyi hadnagyokká léptette elő.

*** Molnár Ferenc kapta a Vojnich díjat.** Budapestről jelentik: Az Akadémia a Vojnich díjat, 100 aranyat Molnár Ferenc „Fehér felhők” című darabjának ítélte oda.

*** Vasady Lajos gyászja.** Vasady Lajos kir. tanfelügyelőt és családját súlyos csepés érte. Leányuk Margitka a közönségi polgári leányiskola III. osztályának növendéke tegnap délután fél öt órákor hosszas szenvedés után 13 éves korában elhunyt. A szelid lelkű kislány, szülőinek öröme, boldogsága még ez ősz folyamán skarlalba esett. E baj következtében szervezetének ellenálló képessége csökkent és a különben is gyöngye leánya fölött győzelmet aratott a kegyetlen kór, mely már oly sok fiatal életet rabolt el, a tüdőfaj. Áldott jó lelkű, jó nevelésű gyermek volt, aki puha várkossai között is — mielőtt az angyalok fehér lelkét az Ur trónusa elé vitték volna — inára bucsolt kezekkel gyógyulást fohászolt, hogy szorgalmával, jószágával szülőinek és tanítóinak örömet szerezhesen. Az odaszó szülői épolás és orvosi tudomány sem tudott rajta segíteni. Temetése holnap, szerdán délelőtt 10 órákor lesz a Lukács György ucai halottak házból. A szülőkét ért mélytelen fájdalomban részvétellel osztrik a város és vármegye egész társadalma.

*** Tilos petroleumért élelmiszert kivánni.** Lukács Odón polgármester helyettes a követhetőkre hívta fel a kereskedők figyelmét: Tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők a nála jelentkező igényjelölteknek a petroleumot nem szolgáltatják ki, hanem bizonyos élelmiszerekért cserébe felvásárolnak tartogatják. — Ebből kifolyólag ismétellen figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a petroleumot a náluk petroleumjeggyel jelentkezőknek sorrendben minden feltétel nélkül annál is inkább szolgáltatásuk ki, mert ellenkező esetben azon kereskedő ellen, ki rendelkezésemet megszegi, nemcsak az 5600—1916. B. M. sz. rendelet alapján a kihágási eljárást fogom megindítani, hanem a petroleum árusításától is el fogom tiltani. Felhívom gyászere mind a petroleum vásárlásra igényjelölteket, hogy panaszukat a közlelmezési ügyosztálynál (városi háza földszint 9) jelentésük be. Az ügyosztály minden egyes esetről jegyzőkönyvet vesz fel és a legszigorúbb vizsgálat megindítása iránt a rendőrséggel intézkedik.

*** A Vörös-Kereszt köszönete.** A Vörös-Kereszt Egylet hálás köszönettel nyugtázza Laszky Annáné urasszonyrak Cziffra Kálmán főispán ur utján adományozott 50 koronát.

*** Az első tengerilizt utalványozása a megyében.** A földmívelésügyi miniszter tegnap értesítette a megye alispáni hivatalát, hogy a Magyar Ászfált Rt. személyzete részére 150 mássa tengeri lisztet utalt ki a vállalat Mezőtelegden levő telepe részére. A megye számára ez az első tengerilizt küldemény.

*** A költő 17000 koronája** című költemény jelent meg egyik lapunk munkában, melyet Nadányi Zoltán sértőnek talált magára nézve bizalmaskodó hangja miatt. Semmi sem állott távolabb tőlünk, mint Nadányi Zoltánt megsérteni a saját lattal vettük, hogy ő sértő tendenciát talál a költeményben. Nadányi Zoltán újságíró volt a sikkirónk ebből a régi kollégialis viszonyból engedte meg magának a kifogásolt közvetlenebb modort, midőn megírta egy nyilvános bírói tárgyalás alapján költeményét, melyről fel sem tehetette, hogy az bármi vonatkozásban sértő lehet.

*** Bimbó hullás.** Balogh István itélőtáblai főtitkár 10 éves Bandika nevű fia két heti szenvedés után a hó 28-án meghalt. A kis halott temetése ma délelőtt 10 órákor lesz a Városliget utca 1—a számú házból.

*** Földrengés Zágrábban.** Tegnap délelőtt a tengerparton, Trieszban, Polában és Bécsben erős földrengéseket éretek. Mint Zágrábból jelentik, ott délután újabb földrengéseket éretek, amelyek, azonban gyengébbek voltak az előbbieknél.

*** A nulláslisztből készült kenyér ára 1 korona 06 fillér.** Értesíttem a város közönségét, hogy az eddig forgalomban volt nulláslisztből immár csak csekély mennyiség áll rendelkezésre, miért is a közlelmezési ügyosztály 1917. január hó 26-tól kezdődőleg a pékek részére csak nulláslisztet fog kiszolgáltatni. Ezen tisztán nulláslisztből készített kenyér 1917 január hó 27-től kezdődőleg kilogrammonkénti árára 06 filléres árában kerül árusításra. Lukács Odón polgármester helyettes.

*** Gyönyörű részés arc a nő legszébb díszje.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógymárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi tizlet 14—69.

*** Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelotke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

*** Egy intelligens urind, a háztartás minden ságában jártas, bitüőden főz, papírhöz hoz házvezetőnők ajálkozik, esetleg berendezéssel is hozzájárul.** Címe a kiadóban.

*** Megfogyott széltől kivörösödött arc, orr, kez ápolására és fehérítésére gyors és biztos hatású a Harmatlej créme és hozzávaló szappan.** Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13—02.

*** Eladó egy nagyon szép régi cseresznye (béd)csokrény!** Megtudható a cím a kiadóhivatalban.

x Poloskai-rtó NOXII bistos szer.
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kiskéreg
Farkas István Apolló drogeriájában Rá-
kocsy-ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

Heti műsori

Kedd: Kárpáthy Zoltán.
Szerda: Kárpáthy Zoltán.
Csütörtök: Lili.
Péntek délután: Csokoládé katona.
Péntek este: Obsitos.
Szombat délután: Nebántsvirág. (Vaj-
novszky Vilma felléptével.)
Vasárnap délután: Négy a kislány.
Vasárnap este: Mágna Miska.

Kárpáthy Zoltán.

Regényes színdarab 6 képen. Jókai Mór regénye
után írta Hevesi Sándor.

A magyar nábob után most Kárpáthy Zoltánt dramatizálta Hevesi Sándor, kevesebb szerencsével. Ugy látszik, kissé elcsúszta a dolgát, nem mélyedt bele a regény valójába és Kárpáthy Zoltán jellemében teljesen a így Jókai egyik legszebb regényéből a színpadon olyan választ kapunk, amely az eredetiről meg nem felelő képet ad. Hevesinél Kárpáthy Zoltán egészen passzív szereplővé változik, a ki csak epizódja — Kőcserepy Vilma szomorú történetének. Mert Hevesi átdolgozásában Kőcserepy Vilma megható története válik központi, ez a kedves, borongós epizódja Jókai regényének, a reménytelen szerelm szomorú elégiája, amely egyik könyvek közt fakadt gyöngye ugyan Jókai költészetének, de azért mégis csak epizód.

Ellenben Kárpáthy Zoltán Hevesinél egy akarat nélküli ifjú, aki bátor és nem gondolkodó ugyan, de mások érdekesebb élet-történetének válik mellékszereplőjévé. A főhősnek ilyen elejtése maga után vonja a darab fogyatékosait is. Csupa sírás, temetés a legtöbb felvonás, mintha halottak estéjére írták volna. Jókai zsenijének a lehető legterjedésebb darabkáit kapjuk meg igazán Jókai nagysága kell hozzá, hogy ezek a nem szerencsés kézzel összekapkodott történetek is hatást tudnak elérni. A nagyváradi előadás elég jó volt, bár valami különösen feltűnő jelenségeket nem észleltünk. Tóth Elek, H. Körössy Jusi, Bihar Ákos, Gády Aranka, Dózsa, Szigeti és Rikosi eredeti alakításai, Kassics Eszter és a címszerepben Zsoldos érdemeinek külön említést.

Obsitos. Régi idők háborús világának daliás hangulatát, amely most oly illően tapad a jelen humorokájának alápergő szeméibe hozza közel a szívek megértéséhez az Obsitos, amelyet pénteken hoz színpadra a színház operette egyfűtése. Az értékes zenéjű operette címszerepét Bihar Sándor játssza, aki ebben a szerepben már sok szép sikerre pillanthat vissza.

Lili. Lili és az ő trombitásának régi, de mindig szívesen látott, bájos meséje csütörtökön kerül ismét a közönség elé. A címszerepét, illetve Lili végtelenül kedves és parádés hármas szerepét Sz. Zsigmondy Anna játssza, Plainhard-ot a fess tűzért Bihar Sándor énekl.

Legújabb táviratok.

Károly király a bolgár cárnál.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól) Károly király a német főhadiszállásról visszatértében 26-án két órahosszat Pöstyében tartózkodott, ahol Ferdinánd bolgár királyt látogatta meg és átadta neki az osztrák-magyar marsall botot. A bolgár király osztrák magyar huzzárezredének ezredesi ruhájában fogadta királyunkat. A fogadtatás rendkívül szíves volt. Ferdinánd lakosztályában teát szolgáltak fel. A két uralkodó az elváláskor többször melegen megölelte egymást. Károly király 2 órai otllése után folytatta útját Bécsbe. Először a bolgár cászereténnek tagjait érdemjelekkel tüntette ki, köztük Sztójánovot, a bolgár cászersegédét és Tanáilov bécsi katonai attaché-t.

A spanyol király merénylői.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól) Madridból a Haza-ügy iroda jelentik: A rendőrség megállapította, hogy a merénylők két hatalmas szikladarabot gördítettek a sinek közsé, amelyek óriási katasztrófát idézhettek volna elő. Az egyik merénylőt Darának, a másikat Tinórak hívják.

Olasz missió készül Pétervárra.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól) Luganóból jelentik: Az olasz lapok jelentése szerint legközelebb olasz missió megy Pétervárra. A missió feladata az lesz, hogy kiszélesítsék és megszilárdítsák Olaszország és Oroszország kereskedelmi és politikai összeköttetését.

Pusztító hóvihar Angliában.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól) Rotterdamból jelentik: Nagy Británia több részében igen heves hóvihar dúl. Dertrot mellett egy halászfalu 2 ház kivételével teljesen elpusztult.

ZENE és MŰVÉSZET.

Százezrek zenéje. A hamar nagy népszerűsége jutott kitaláló vállalat 3. füzetje a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Ötvös Adorján, Harsányi Zolt: Dágya lány. König Böske, Kovács Károly, Somlyó Zoltán: Valakire régen várok én. Kálbory István, Kalmár Tibor: Utolsó vallomás. Bródy István: Sejj, haj... cigányok. Egy füzet ára 60 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Nagymező u. 37.

SZERKESZTOI POSTA.

Érdeklődőnek. Vasárnapi vezércikkünkben boszantó sajtóhiba zavarta meg a cikk szándékát „Pénzen megvásárolható minden: bíróság stb.”, így szedte ki a nyomda, holott a kéziratban ez állt: „Pénzen megvásárolható minden: báróság stb.” ugy-e, hogy ily módon másképpen fest az ügy?

M. N. Helyben. Hely szűke miatt csak holnap jön.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

VIGADÓ mozgószínház
Kedden
A szőke kígyó
dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgószínház
Kedden
Visszatérés
dráma 4 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgószínház
Kedden
A farkas
színmű 4 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

Heti árjegyzék

- China ezüst kenyér kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs állvány állal . . . 4 K
- China ezüst dohányzó készlet tálcával . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs kosár színezve . . . 4 K
- Alpaca torta állvány majolika betéttel . . . 4 K
- Alpaca kenyér kosár majolika betéttel . . . 4 K
- China ezüst talpas gyümölcs állvány . . . 10 K
- China ezüst talpas állvány színes üveggel . . . 5 K
- Majolika vizes kancsó színezve . . . 5 K
- Majolika téstás tál 6 tányérral színezve . . . 5 K
- Majolika virágváza roccoco színezve . . . 5 K
- Likőr készlet tálcával aranyozva 6 személy . . . 4 K
- Vizes készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Boros készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Sörös készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Mo-dó készlet fayence színes felszerelve . . . 10 K
- Gyermek mo-dó készlet színes felszerelve . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet felszerelve . . . 10 K
- Fűszer készlet felszerelve állvánnyal . . . 10 K
- Teás készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Kávés készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Mocca készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Eb-dlő készlet színes aranyozással 6 sz. . . 30 K
- Eb-dlő kész. sz. aranyozással Roccoco 6 sz. . . 40 K
- Eb-dlő kész. sz. aranyozással Roccoco 12 sz. . . 80 K

Evőeszközök, kávé felszerelések, vendéglői berendezések.

Répkerepezés, ablak üvegezés
gyorsan és pontosan előnyös áron készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 db ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajszát és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szepeljétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett)

Jóry Lajos kir. bíróségi végrehajtó Margittán.

8—1917. vht. szám.

Árverési hirdetmény.

A székelyhídi kir. járáskiróság 1916 Fl. 1771/2 sz. végrehajtást rendelő végzése alapján dr. Gulseri Sándor ügyvéd által képviselt Bitard öszi Ist. lezövetkezet végrehajtója az 1916 évi június hó 27. napján fogantatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt ingókra a székelyhídi kir. járásbíróság 1916. Pk 2083/5 számú kiűldő végzése folytán 390 koronára törke ennek 1916 évi február hó 2. napjától járó 6% kamara, 1/3% vétődj 83 kor 60 fillér bíróság megállapított költség 2 kor 40 fill. árverés tözsedij és más felmerülő költségek kielégítésére árverést hirdetek melynek: Bihar-díószeg községben végrehajtást szenvedő kocsin hordó megterítésére határidőül: 1917. évi február hó 10. napjának délelőtti 10 óráját kitűzöm amikor a bíróság lefoglalt 2920 koronára becsült ingók, u. m. pernezők, ruhák, szélőkaré, téglák, szárnyasok, vasógép, bútorok, hordók, kék, szőlőprék, putterek, 1 hordó bor a legtöbbet ipézők a bíróságnál nem kisebb vételárul eladatni fognak.

A vétel az 1881 évi LX t-c 198 §-a határoataihoz képest azonnal és készpénzben fizetendő. A netalári elsőbbségi igények az 1881 évi LX t-c 111. és 112. §-ai értelmében az árverés megkezdéséig rálam jelentendők be.

Margitta, 1917. évi január hó 25. napján.

Jóry Lajos

Margittai kir. bír. végrehajtó, mint
Igazságügyminiszter ur 24255/915 számú
rend letével a hadbavonult székelyhídi
bir. vhtó helyettesítésére kirendelt helyettes.

Biharvármegye alispánjától.

8610—917.

Pályázati hirdetmény.

A biharugrai országgyűlési képviselő választó kerületben született és kiképzettetésüket a jogi pályán nyerő azon ifjakat, a kik a gróf TISZA LAJOS-féle alapítványnak az 1917. évre eső kamataiból álló 160 koronás ösztöndijra pályázni óhajtának ezennel felhívom, hogy a Biharvármegye levéltárában megtekinthető alapító levélben foglalt feltételeknek megfelelő és tanulmányaikban kellő előmenetelt igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket a nagyméltóságú gróf TISZA ISTVÁN urhoz címezve hozzám 1917. évi március hó 15-ig annyi-vel is inkább nyujtsák be, mert a később beérkező, vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe vehető nem lesznek.

Nagyvárad, 1917. január hó 27.

Fráter Barnabás
alispán.

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad/

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, malitartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11—53.

Ingatlanok eladása és vétele.

Intézetünkről ház- és egyéb ingatlanok eladása és vétele dolgában több bejelentést történt. Felhívjuk tehát azokat, akik házat vagy más ingatlant

venni vagy eladni

akarnak, hogy tbbeli szándékukat intézetünk-nél haladéktalanul

jelentsek be,

mert kiűnő összeköttetésünk-nél fogva az igérnyket a leggyorsabban és legkedvezőbben ki tudjuk elégíteni.

Az ingatlan átadások lebonyolítása érdekében szükség esetén előnyös kölcsönökről is gondoskodunk.

Ujvárosi Takarékpénztár r. t.
Nagyvárad, Szent-László-tér 5.

Nagyteleky és Arany János
utca sarkán lévő házban
egy csemegeüzletnek kivá-
lón alkalmas

üzlethelyiség

március hó 1-re kiadó.

Értekezni lehet a házmester-nél, vagy INCZE irodában,
Bémer-tér 3 ik szám alatt.

Beraktározás!

Áruk, butorok, termények stb. rövidebb-hosszabb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros és szőlő-pincék, istállók, kocsiszínek is állandó rendelkezésre. A beraktározott argyakat tűz- és betörés ellen bizosítjuk. Közeli felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ-
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passaige, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.